

Stilte in de storm

door Jos de Heer

16 maart 2020

De storm van het 'normale' leven is binnen enkele dagen tot stilstand gekomen. Scholen, musea, restaurants, sportvoorzieningen, kerken en noem maar op: alles dicht tot in ieder geval 6 april, maar niemand weet nu hoe het verder zal gaan.

Door die stilte kan het zomaar gebeuren dat we de innerlijke storm meer dan anders gewaar worden en dat we het gevoel krijgen aan ons lot over gelaten te worden, en er paniek en angst ontstaat.

In het evangelie staat zo'n verhaal over de storm.

...toen begon het hard te stormen, de golven sloegen over de boot en de boot begon vol water te lopen.

Jezus lag achter in de boot op een kussen te slapen.

De leerlingen maakten Hem wakker en riepen:

'Meester, doet het U niets dat wij vergaan?'

Jezus werd wakker en zei tegen de zee:

'Rustig! Wees stil!'

En de wind ging liggen en er kwam een serene stilte.

'Waarom zijn jullie zo bang, hebben jullie geen geloofsvertrouwen?' ... (Marcus 4,35-41)

Het bodemloze leven en Gods macht in Jezus' woord

In het 209 meter onder de zeespiegel liggende meer konden plotselinge valwinden tegen zonsondergang de golven gevaarlijk hoog doen opzweven. Maar hier is meer in het spel dan alleen een beetje noodweer, hier draait het om de angst voor het onzekere leven dat steeds bedreigd wordt.

Voor de antieke mens is de zee de plaats van de demonen en de machten van chaos en dood, die het voortdurend gemunt hebben op mensen en die zomaar en plotseling kunnen inbreken in ons leven, zoals we nu door een wereldwijd virus worden geplaagd.

In de bedreiging van wilde wateren en stormen ervaren de antieken niets minder dan de bedreiging van het leven zelf. Daarin uit zich een intense angst voor het bodemloze leven, waar de grond onder de voeten weggeslagen wordt, waar vroegere zekerheden nietszeggend lijken, waar je heen en weer geslingerd wordt omdat je geen vaste greep op het leven hebt en de chaos dreigt in te vallen.

Dat is nu niet anders, behalve dan dat velen in onze samenleving de illusie koesteren dat we het leven in de hand kunnen houden, dat we in controle zijn. Dat is de illusie van de 'maakbare samenleving', die voor velen op dit moment ontmaskerd is en ons werpt in de chaos van de storm.

We zullen moeten aanvaarden dat we het nu 'niet weten' hoe het zal gaan en ten aanzien van dit virus een tijdje in onzekerheid verkeren. Gelukkig leven we in een land met uitermate deskundige artsen en competente politieke leiders die nu blijk geven van leiderschap en allerlei maatregelen afkondigen die neerkomen op het houden van 'sociale afstand'. We doen wat we kunnen en denken te moeten doen, maar ook dan: weten doen we het niet, het leven is en blijft ondoorgrondelijk.

Daarom is dit nu zo'n inspirerend verhaal. Jezus slaapt tijdens de storm. Het is net alsof Hij er even niet is, net nu ze Hem zo nodig hebben, en dan word je bang dat er niemand is die voor je zorgt of zich jouw lot aantrekt. Er is even afstand, je wordt even op jezelf teruggeworpen en dan komt het aan op vertrouwen. Vanwege de maatregel van de 'sociale afstand' is er (afgezien van echte noodgevallen) nu even geen directe zichtbare hulp aanwezig zoals je elkaar normaal ziet en spreekt en er ook kerkelijke activiteiten zijn die je steunen en inspireren.

Maar die hulp is er wel, ook al 'slaapt' Hij nu even. Want Jezus blijkt vol vertrouwen in God, Die alles in de hand heeft, Die Zijn leerlingen ook in deze situatie gerust kan stellen. Dat betekent niet dat je niet ziek kunt worden of dat niets naars je zal overkomen, maar wel dat je het vertrouwen hebt dat ten diepste je leven gedragen wordt door God. Zo is het ook met de verbondenheid met elkaar.

Ook al zullen we elkaar even niet kunnen ontmoeten en bijeen komen, we zijn verbonden als 'lichaam van Christus'. Vertrouw daarop.

De grond die losgewoeld is door de eraan voorafgaande parabel van het zaad, de openheid om echt te horen, wil hier ingezaaid worden met vertrouwen. Als het water tot de lippen komt, hebben we het gevoel dat we er moederziel alleen voor staan. Geen panische reacties, zoals hamsteren, maar liever de ziel voeden met vertrouwen. We redden het alleen in vertrouwen op deze Verborgene, die niet afwezig is, maar slaapt, zoals het zaad in de akker in het verhaal van Marcus 4 hiervoor, en zoals het dochtertje van Jaïrus in het verhaal van Marcus 5 hierna. Het zal opstaan. Af en toe heb je het visioen van de rust en stilte waarin er een gebed kan opklinken even nodig om de weg in dit vertrouwen voort te zetten.

Het inspireert Hem te volgen in vertrouwen dat Hij de machten beheerst, ook in de onzekere storm en donkerte van het leven en de geschiedenis. Wees niet bang, maar 'voed het oud vertrouwen weder' om het in taal van vroeger te zeggen (oude berijming psalm 42:3 en 7).

Zo komt er hopelijk stilte in je storm, zodat je niet ten onder gaat in paniek of depressie, maar dat je door deze crisis je leven opnieuw vindt en dat we samen een nieuwe start maken een bijdrage te leveren onze wereld gezonder, rechtvaardiger, duurzamer en vooral liefdevoller te maken.

Slechts in Uw stilte kan ik wonen,
slechts in Uw leegte kom ik thuis,
kan ik gaan slapen, durf ik dromen,
vind ik mijzelf een kind aan huis.

Slechts in Uw stilte kan ik zingen,
slechts in Uw ruimte ruist mijn lied,
kan ik mijn lachen niet bedwingen,
kan ik weer huilen: oud verdriet.

Slechts in Uw stilte kan ik horen,
slechts in het duister kan ik zien
en als ik fluister in Uw oren
strelen Uw vingers, alle tien.

Slechts in Uw stilte kan ik slapen,
slechts aan Uw lippen zwijgt mijn pijn;
niet voor de dood zijn wij geschapen –
God, wek mij op Uw mens te zijn.

't Scheepje onder Jezus' hoede (JdH-213)

Wij danken ds. Jos de Heer voor de bemoedigende bijdrage en hopen dat deze jullie allemaal tot steun mag zijn!

Met vriendelijke groet,

